
[2018-18-RE](#)

CAUSA 2018-18-RE

(Mayol Gonzàlez c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 158-2018. Recurs d'empara

Aute de l'11 de juliol del 2018

BOPA núm. 45, del 25 de juliol del 2018

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, l'11 d'abril del 2018, per la representació processal del Sr. Xavier Mayol Gonzàlez, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes del 29 de gener del 2018 i del 19 de març del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en diverses de les seves manifestacions, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que pel que fa a la manca de resolució de la qüestió prèvia formulada es declari la nul·litat dels autes objecte de recurs per la vulneració dels drets a la defensa, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut per tal com no s'han seguit les disposicions establertes als articles 136 i 179 del Codi de procediment penal i que el Tribunal es pronunciï novament. Subsidiàriament, demana que es declari que la qüestió formulada afecta els drets a la defensa, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a ser informat de l'acusació i que, per tant, s'anul·lin les resolucions impugnades i que s'acordi "a) que la qüestió formulada és un obstacle de procedibilitat" i "b) que s'acordi el retorn a instrucció de la present causa, amb la finalitat que la instructora dicti nou aute de processament en que no es vulnerin els drets fonamentals";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 8 de maig del 2018;

Vist que el magistrat, Sr. Isidre Molas Batllori, ha plantejat la seva inhibició en aquesta causa, la qual ha estat acceptada pel Ple del Tribunal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 22 d'agost del 2016, la Batllia va dictar un aute en què declarava processats, entre d'altres, el Sr. Xavier Mayol González per un presumpte delict de blanqueig de diners o valors, comés en el marc d'un establiment bancari, en grup organitzat i de manera habitual.

1.2. Abans d'efectuar la seva qualificació provisional, la representació processal del Sr. Xavier Mayol González va interposar un incident de nul·litat d'actuacions contra tots els escrits de qualificació de les acusacions i actors civils, per considerar que els escrits esmentats ampliaven els fets continguts en l'aute de processament i, per tant, segons el seu parer, no estava degudament informat dels fets dels quals se l'acusava i no podia defensar-se.

1.3. El 22 de desembre del 2017, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què desestimava aquest incident de nul·litat d'actuacions pel fet que no anava dirigit contra cap resolució ferma dictada per aquest òrgan jurisdiccional.

1.4. Juntament amb el seu escrit de qualificació provisional, la representació processal del Sr. Xavier Mayol González va formular una qüestió prèvia de procedibilitat en relació amb el fet que del redactat de l'aute de processament no se n'extreien els fets susceptibles de ser considerats il·lícits, a més, de no coincidir amb les qualificacions efectuades per les acusacions i els actors civils, cosa que suposaria la vulneració dels drets a la defensa, al procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a ser informat de l'acusació, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.5. El 29 de gener del 2018, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què, entre altres punts, desestimava la qüestió prèvia presentada per aquesta part.

1.6. La representació processal del Sr. Xavier Mayol González va interposar incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta decisió, per tal com va considerar que s'havien vulnerat els seus drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a la defensa i a ser informat de l'acusació, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.7. El 19 de març del 2018, el Tribunal de Corts, mitjançant aute, va desestimar, entre d'altres, l'incident de nul·litat d'actuacions esmentat.

1.8. L'11 d'abril del 2018, la representació processal del Sr. Xavier Mayol González va interposar un recurs d'empara contra les dues resolucions ressenyades del Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets anteriorment esmentats, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica del recurrent

2.1.1. De manera prèvia, tot i reconèixer que no s'ha esgotat la via jurisdiccional ordinària en el fons, els recurrents consideren que, en aquest cas, cal admetre aquest recurs d'empara perquè en relació amb les qüestions de procedibilitat no es pot presentar cap més recurs, ni existeix cap altre mitjà de defensa.

- Retreuen al Tribunal de Corts no haver-se pronunciat en aquesta fase sobre les vulneracions dels drets fonamentals al·legades i consideren que cal una depuració prèvia de les qüestions que afecten aspectes de la constitucionalitat, perquè d'aquesta manera no només s'evita que el jutjador pugui quedar influenciat de manera irreparable per elles -atesa la normativa processal andorrana- sinó que també s'evita la seva perpetuació i consumació definitiva durant la tramitació de la causa.

- En aquest sentit citen el fonament jurídic tercer de la sentència del 2 d'abril del 2012, recaiguda en la causa 2011-36-RE, en què el Tribunal Constitucional exposa la seva posició en relació amb l'esgotament previ de les vies processals prèvies; destaca que la causa està en fase de judici oral i que la no correcció actual de les vulneracions constitucionals al·legades tindria com a conseqüència una molt difícil reparació dels seus efectes, ja que tot i que finalment se l'absolgui es podria evitar ara sotmetre'l a l'escarni públic que suposa una vista oral.

- Després de citar la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans en relació amb les garanties que s'han de respectar per tal que la defensa exerceixi amb plenitud la seva funció, considera que admetre aquest recurs és lògic, perquè no es pot garantir la defensa del recurrent si no se l'ha informat, a diferència d'altres processats, dels fets dels quals se l'acusa, si les acusacions particulars i els actors civils han ampliat els fets que consten en l'acte de processament, i si no s'ha processat altres persones que, com el recurrent mateix, no van participar en la decisió del Comitè de Prevenció de Blanqueig del 29 de març del 2010 en què es va acordar la continuació d'una operativa concreta.

- Destaca també que la necessitat de l'admissió a tràmit d'aquest recurs queda palesa en el fet que el Tribunal de Corts mateix ha suspès la vista oral fins al pronunciament del Tribunal Constitucional.

2.1.2. Pel que fa al fons del seu recurs, manifesta que el Tribunal de Corts va considerar que la qüestió prèvia plantejada no condicionava la vàlida prossecució de la vista oral, però sense explicitar per quins motius això seria així.

- Ara bé aquesta part considera que pel fet que en el *petitum* de la qüestió se sol·licita el retorn de la causa en instrucció per tal que es dicti un nou acte de processament, és evident que aquest fet condiciona la continuació de la causa.

- De fet, la qüestió plantejada per aquesta part no va estar ni tan sols esmentada en l'acte impugnat, per tant, la vulneració dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret és evident.

- L'acte que resol l'incident de nul·litat d'actuacions nega que hi hagi una incongruència omissiva per tal com el Tribunal de Corts es va pronunciar al respecte en el moment d'acabar la darrera sessió del judici oral del 19 de gener.

- De l'enregistrament d'aquell moment de la vista oral es desprèn que es tractava de l'opinió del president del Tribunal de Corts abans de deliberar en què deia que en una decisió escrita posterior es determinaria quines qüestions podien ser o no obstacles de procedibilitat i el per què.

- El recurrent està d'acord amb el Tribunal de Corts en què no només les qüestions relatives a les parts poden ser obstacles de procedibilitat, existeixen altres causes que poden ser relatives a l'òrgan jurisdiccional i també hi ha aquelles que poden comportar la nul·litat total o parcial del procés, en especial la instrucció sumarial i la retrocessió d'actuacions al moment processal anterior a la vulneració d'un dret fonamental, i, aquest és el cas del recurrent.

- Segons el parer del Tribunal de Corts, la qüestió plantejada per aquesta part fa referència a la validesa d'actes processals o a medis de prova, la resolució de les quals està lligada al seu resultat, cosa en la qual aquesta part discrepa.

- Considera que en aplicació de l'article 136 del Codi de procediment penal, les qüestions prèvies que afecten la nul·litat total o parcial del procés han de ser tractades de manera prèvia, com és el cas de la qüestió plantejada per aquesta part.

2.1.3. En relació amb la qüestió plantejada per aquesta part, exposa que en l'aute de processament no existeix un sol considerant dedicat al recurrent, contràriament als altres processats que són identificats i pels quals s'indica els fets dels quals se'ls acusa.

- Retreu que el Ministeri Fiscal mantingui la seva acusació sense una manca de concreció dels fets acusatoris i la posterior ampliació de les acusacions, esmentant fets que no només no estan inclosos en l'aute de processament, sinó que, a més, no són certs, com la seva participació a una reunió del Comitè de Prevenció de Blanqueig quan ja no treballava al banc -fet altrament reconegut en l'aute de processament esmentat.

- D'aquests fets que s'acaben d'exposar se'n deriva que el recurrent no pot exercir el seu dret a la defensa, perquè no té coneixement concret dels fets pels quals se l'acusa; que s'ha vulnerat el seu dret a un procés degut, perquè l'aute de processament no segueix l'estructura establerta a l'article 179 del Codi de procediment penal, ja que no hi ha ni un sol considerant que es refereixi a la seva persona, afegint que les acusacions, en lloc de sol·licitar l'ampliació de l'aute de processament en instrucció, van ampliar els fets pel seu compte; que s'ha vulnerat el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, per tal com els fets exposats en els resultants de l'aute de processament no deriven en els considerants respectius, així com al principi d'igualtat en relació amb els altres processats i una altra persona que no va ser ni tan sols processada; i que s'ha vulnerat el dret a ser informat de l'acusació, per tots els motius anteriorment exposats.

2.1.4. Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que pel que fa a la manca de resolució de la qüestió prèvia formulada es declari la nul·litat dels autes objecte de recurs per la vulneració dels drets a la defensa, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut per tal com no s'han seguit les disposicions establertes als articles 136 i 179 del Codi de procediment penal i que el Tribunal es pronunciï novament. Subsidiàriament, demana que es declari que la qüestió formulada afecta els drets a la defensa, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a ser informat de l'acusació i que, per tant, s'anul·lin les resolucions impugnades i que s'acordi "*a) que la qüestió formulada és un obstacle de procedibilitat*" i "*b) que s'acordi el retorn a instrucció de la present causa, amb la finalitat que la instructora dicti nou aute de processament en que no es vulnerin els drets fonamentals*".

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- De les qüestions prèvies formulades per les defenses dels processats, el Tribunal de Corts, d'acord amb l'article 136 del Codi de procediment penal, considera que únicament dues d'aquestes han de ser resoltes amb caràcter previ per tal com afecten la configuració juridico-processal de les parts en aquesta causa: la legitimació del Govern d'Andorra per ser acusació particular o per exercir l'acusació popular i la legitimació de les persones comparegudes com a actors civils.

- El Tribunal de Corts acorda desestimar aquestes dues qüestions prèvies.

- En l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, pel que fa a la manca de pronunciament en relació amb les diverses qüestions prèvies diferents d'aquelles que fan referència a la manca de legitimació del Govern i dels actors civils, el Tribunal de Corts considera que de l'acta escrita de la sessió del 19 de gener del 2018, com de l'enregistrament d'aquella sessió, es desprèn que el Tribunal de Corts només es pronunciarà de manera separada sobre les qüestions prèvies purament pròpies de procedibilitat, és a dir, aquelles relatives a la manca de legitimació del Govern i dels actors civils.

- Recorda que el Codi de procediment penal no parla de qüestions prèvies, sinó de qüestions prejudicials, configurades per l'*usus fori*, destacant que no totes elles constitueixen obstacles de procedibilitat, com són els pressupostos processals relatius a l'òrgan jurisdiccional (jurisdicció, competència objectiva i territorial, i legítima composició) i els relatius a les parts (legitimació i capacitat processal, postulació i assistència lletrada).

- Aquest Tribunal, interpretant l'article 136 del Codi de procediment penal, va considerar que cap de les qüestions prèvies formulades -tret de les dues qüestions sobre legitimació- afectaven la configuració juridico-processal d'aquest procés, ja que estaven referides a la validesa d'actes processals o de medis de prova, la resolució de les quals està lligada al resultat de la prova, la qual cosa obliga a entrar en el judici oral i practicar la prova proposada per les parts i admesa pel Tribunal. Per consegüent, aquestes qüestions no han de ser objecte de resolució separada, sinó que han de ser resoltes en el moment de la continuació del judici oral. El Tribunal de Corts ha seguit sempre aquest criteri, el qual ha estat convalidat pel Tribunal Constitucional mitjançant la sentència del 7 de setembre del 2016, recaiguda en la causa 2016-11-RE.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- Abans de res, el Ministeri Fiscal considera que el recurrent no ha esgotat la via ordinària en defensa dels drets fonamentals al·legats, d'acord amb les disposicions de l'article 94 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional. La qüestió prèvia plantejada sobre la manca d'identitat entre els escrits de qualificació i l'aute de processament podrà fer l'objecte, si s'escau, d'apel·lació i d'incident de nul·litat d'actuacions.

- No obstant això, el Ministeri Fiscal considera que aquest recurs d'empara és igualment inadmissible a tràmit per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, ja que tant de les decisions del Tribunal de Corts impugnades, com de les gravacions i de l'acta del judici oral es desprenen els motius pels quals les pretensions dels recurrents han estat desestimades. Aquestes decisions estan fonamentades i no es poden qualificar ni d'arbitràries ni de disconformes amb la comuna opinió del conjunt dels juristes.

- Pel que fa a la incongruència omissiva imputada al Tribunal de Corts, el Ministeri Fiscal considera que aquest va donar una resposta coherent, lògica i conforme a la normativa processal sobre el moment idoni de la resolució de les qüestions prèvies que no eren veritables obstacles de procedibilitat.

- El Ministeri Fiscal demana, per acabar, que el Tribunal Constitucional acumuli aquesta causa amb el recurs d'empara 2018-17-RE presentat entre d'altres, també pel Sr. Xavier Mayol González contra

les mateixes resolucions del Tribunal de Corts amb reiteració de la majoria de les argumentacions esgrimides, per tal d'evitar resolucions dispars.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. De manera prèvia, el Tribunal Constitucional decideix no acumular aquesta causa amb la causa 2018-17-RE, perquè si bé aquests dos recursos d'empara tenen punts en comú, el seu recurrent desenvolupa una argumentació particular.

3.2. Pel que fa al fons la qüestió constitucional que ha de ser resolta per aquest Tribunal és la de saber si el Tribunal de Corts ha fonamentat indegudament la seva decisió pel fet de no donar resposta, mitjançant una resolució distinta, a la qüestió prèvia plantejada pel recurrent.

3.3. Aquesta qüestió prèvia plantejada pel recurrent se centra en al·legar la manca d'identitat entre els escrits de qualificacions del Ministeri Fiscal i de les acusacions particulars i l'acte de processament en relació amb els fets que se li imputen.

3.4. Ara bé no es pot considerar que el Tribunal de Corts hagi efectuat una aplicació il·lògica de l'article 136 del Codi de procediment penal, pel fet d'haver destacat una distinció entre les qüestions prèvies relatives a la legitimació del Govern d'Andorra com a acusació particular i la dels actors civils -les quals han de ser resoltes amb caràcter previ- i les altres qüestions prèvies que han de ser resoltes en el marc del judici oral.

3.5. Per consegüent, la discussió relativa a la implicació eventual del recurrent en el presumpte delictes de blanqueig de diners o valors, presumptament comés pel recurrent en el marc d'un establiment bancari, en grup organitzat i de manera habitual es desenvoluparà dins el judici oral respectant els drets de la defensa i el principi del contradictori.

3.6. Per tant, el Tribunal Constitucional declara aquest recurs d'empara inadmissible a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2018-18-RE interposat per la representació processal del Sr. Xavier Mayol González contra els autes del 29 de gener del 2018 i del 19 de març del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts.

2. Notificar aquest acte a la representació processal del recurrent, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, l'11 de juliol del 2018.

Dominique Rousseau
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrada Magistrat